

Co by znamenalo potenciální selhání USA

 infokurýr.cz/n/2023/05/28/co-by-znamenalo-potencialni-selhani-usa

kurýr

28. května 2023

„Major Side Effects“: Jak americké výchozí nastavení ovlivňuje svět

Na pozadí hrozící insolvence USA je opět patrné rozdělení americké politické elity, když se demokraté a republikáni nemohou dohodnout na zvýšení stropu státního dluhu. I když mnozí v této situaci předpovídají Spojeným státům příznivý výsledek, podle expertů už to poškozuje image země a dolar.

Jsou USA na pokraji platební neschopnosti?

Každý den se stále více mluví o hrozícím nesplácení amerického federálního dluhu. Většina prognóz předpokládá, že ministerstvu financí dojde hotovost na financování vládních závazků USA již v první polovině června. Například Bank Goldman Sachs odhaduje, že tomu tak bude 8. a 9. června.

Sama ministryně financí USA Janet Yellenová popisuje pesimistický scénář, podle kterého by země mohla 1. června zbankrotovat, pokud se Bílý dům a Kongres USA nedohodnou včas na zvýšení dluhového

stropu. Krátce předtím mluvila o mizivé šanci, že USA budou schopny zaplatit všechny účty do 15. června.

Diskuse o této situaci se s blížícím se osudným okamžikem zintenzivnily, ale ve skutečnosti byl 19. ledna 2023 překročen zákonný limit 31,4 bilionu dolarů. Americké ministerstvo financí poté začalo přijímat mimořádná opatření, aby se zabránilo selhání. To zahrnuje odstranění určitých kategorií rozpočtových výdajů, které lze odložit na později.

O státním dluhu USA

V roce 1917 Kongres poprvé stanovil strop pro státní dluh USA. Po dosažení stropu již ministerstvo financí nebude moci vydávat nové státní dluhopisy k financování vládních aktivit. Strop byl naposledy zvýšen v prosinci 2021 – o 2,5 bilionu dolarů na současných 31,4 bilionu dolarů. Jak napsal The New York Times v únoru 2022, hranice 30 bilionů dolarů bylo dosaženo o několik let dříve, než USA očekávaly, kvůli bilionům dolarů vynaloženým na boj s pandemií. USA mohou splácet pouze tehdy, pokud Kongres zakáže vládě zvýšit limit státního dluhu. Země je pravidelně na pokraji technického selhání.

Podle různých odhadů však pravděpodobnost nesplácení ve Spojených státech není ani 50 procent. MarketWatch s odkazem na výsledky průzkumu analytiků americké banky JPMorgan napsal, že existuje 35procentní šance, že by tomu tak mohlo být.

Mezinárodní ratingová agentura Fitch zároveň zařadila rating amerického dlouhodobého emitenta v cizí měně na stupeň AAA a zařadila jej na svůj revizní seznam s možností snížení ratingu.

„Fitch stále očekává, že bude schopen vyřešit problém před konečným termínem. Vidíme však rostoucí rizika, že se vládní dluhový strop nezvýší včas a že by v důsledku toho USA mohly nesplácet některé ze svých závazků,“ stojí v prohlášení.

Výkonná ředitelka Mezinárodního měnového fondu (MMF) Kristalina Georgieva je však přesvědčena , že se USA budou moci vyhnout selhání.

Sám americký prezident Joe Biden poukázal na to , že země nikdy nesplácela svůj dluh a ujistil, že tomu tak nebude ani nyní.

Bude dosaženo dohody, protože nikdo nemůže dovolit, aby USA nesplnily své závazky, řekl Victor Supyan, zástupce ředitele americko-kanadského institutu Ruské akademie věd. Situace by se však podle Supjana mohla změnit v nepříznivý scénář.

“Mohlo by dojít ke zpoždění v dosažení této dohody – a pak přijde odstávka.” To znamená, že některé nepodstatné závazky nejsou financovány. V praxi to znamená, že některé úřady budou dočasně uzavřeny. Zaměstnanci těchto úřadů odcházejí na neplacené volno. V USA již bylo 20 takových situací. Poslední byl za Trumpa; trvalo to 35 dní. Tato situace je nepříjemná, ale všechny důležité závazky vůči zhotovitelům jsou splněny,“ řekl expert agentuře TASS.

Rozdělení politických elit se prohloubilo

Hlavním problémem, který přivedl USA opět na pokraj platební neschopnosti, je obtížnost dohodnout se v Kongresu na zvýšení stropu státního dluhu. Americká vláda v posledních měsících tlačí na zákonodárce, aby zvýšili dluhový strop.

Republikáni, kteří ovládají Sněmovnu reprezentantů, schválili zvýšení dluhového stropu, ale pod podmínkou, že se výrazně sníží rozpočtové výdaje. Bílý dům tyto požadavky odmítl s tím, že zákonodárci by měli bezpodmínečně zvýšit dluhový strop. Biden prohlásil už v lednu, nemá v úmyslu jednat se zákonodárci o zvýšení dluhového stropu. „Náš postoj k tomu se nezměnil. Žádná jednání o dluhovém stropu nebudou,“ uvedla tehdy zástupkyně tiskového mluvčího Bílého domu Olivia Daltonová.

Nyní je jasné, že republikáni nedali Bidenovi na výběr – jednání jsou nyní v aktivní fázi. Podle předsedy Sněmovny reprezentantů Kevina McCarthyho bude s Bidenem hovořit denně, dokud se situace nevyřeší. Jak poznámenal 22. května , „tón“ jeho posledního rozhovoru s americkým prezidentem byl „nejlepší vůbec“.

Krátce před těmito optimistickými prohlášeními však bylo oznámeno , že rozhovory byly pozastaveny kvůli nedostatečné produktivitě a že mezi stranami existují „vážné neshody“.

Během tiskové konference na summitu G7 Biden dokonce připustil , že nemůže zaručit, že USA nesplní své závazky. Poukázal na to, že studuje 14. dodatek americké ústavy, aby zjistil, jaké pravomoci má prezident, aby obešel Kongres a sám zvýšil strop státního dluhu.

Biden zároveň upřesnil , že novela není kouzelná hůlka, protože si nemůže být jistý, že ji stihne použít, než vládě dojdou peníze. „Nenašli jsme žádné jednostranné opatření, které by mohlo vést k úspěchu během dvou nebo tří týdnů. To je problém. Je to tedy na zákonodárcích,“ řekl.

Vyjednávání stále probíhají, přičemž McCarthy ujistil , že republikáni neuspějí, ale pokusí se najít řešení, které sníží rozpočtové výdaje. Řekla to

mluvčí Bílého domu Karin Jean-Pierretaké to, že jednání o zvýšení dluhového stropu jsou produktivní a že je možná dohoda napříč stranami.

Co by se stalo s ostatními zeměmi, kdyby USA nesplnily své závazky?

Přestože představitelé během summitu G7 vtipkovali , že už byli zvyklí na politickou nestabilitu v USA, situace může znepokojovat pouze držitele bilionů dolarů vládního dluhu USA. Zvláště znepokojivá je situace pro Japonsko, které drží 1,104 bilionu dolarů v amerických státních dluhopisech . Poměrně velký kus investic pochází z Evropské unie (1,487 bilionu dolarů) a Čína (858 miliard

dolarů) je také jedním z velkých držitelů vládních dluhopisů, ačkoli země v posledních letech neustále snižovala držbu amerického ministerstva financí.

„Situace znervózňuje mnoho držitelů státních pokladen USA – Japonsko, země EU, Spojené království a monarchie Perského zálivu. Pokud dojde k selhání, budou zasaženi jako první, kromě samotných USA,“ řekl agentuře TASS amerikanista a politolog Malek Dudakov.

Podle něj nesplácení uvrhne do recese nejen USA, ale pravděpodobně i zbytek světa. V tomto případě by se situace mohla dotknout i Ruska, přestože je sankcemi izolováno od západního finančního systému. Pokud se zbytek světa dostane do recese, ovlivní to ceny energií a potažmo i příjmy ruského rozpočtu, vysvětlil expert. V případě nesplácení jej lze podle něj očekávat ve střednědobém horizontu, tedy spíše ve druhé polovině roku.

Mluvčí čínského ministerstva zahraničí Mao Ning uvedla, že doufá , že USA jako největší světová ekonomika nepřenesou svá finanční rizika na mezinárodní společenství.

„Dluhová otázka je vnitřní záležitostí USA, ale jelikož jde o největší světovou ekonomiku, její vlastní situace a politická rozhodnutí mají důležité důsledky pro globální ekonomiku. Je třeba doufat, že USA budou prosazovat odpovědnou fiskální a měnovou politiku a nepřesouvají rizika na svět,“ řekla.

Výchozí stav a reputace: Zůstanou USA nad vodou?

Pokud se zákonodárci nedohodnou na zvýšení dluhového stropu, americké rodiny se ocitnou ve vážných problémech, postavení Ameriky jako světového lídra bude otřeseno a schopnost Ameriky bránit zájmy národní bezpečnosti bude zpochybněna, uvedla Janet Yellenová.

„Jak jsme se naučili z předchozích nedostatků dluhových stropů, zpoždění na poslední chvíli by mohla vážně poškodit důvěru podniků a spotřebitelů, zvýšit náklady na krátkodobé půjčky pro daňové poplatníky a negativně ovlivnit bonitu USA,“ varovala.

Mluvčí Bílého domu ze své strany poukázala na to, že potenciální bankrot USA by zničil ekonomické zisky Bidenovy administrativy.

„Mluvíme o 12,7 milionu [nových] pracovních míst, míře nezaměstnanosti 3,4 procenta, historickém minimu a všech krocích, které jsme udělali, abychom ekonomiku postavili na nohy. Ano, vidíme, jak to všechno mizí,“ řekla Karin Jean-Pierre.

Řekla, že republikáni a demokraté si jsou vědomi toho, že potenciální selhání by mělo “vážné důsledky pro americký lid a americkou ekonomiku”. “Zničilo by to až 8 milionů pracovních míst, vyvolalo recesi, zdevastovalo důchodové účty, zvýšilo výdaje a poškodilo naši mezinárodní pověst,“ dodala.

Podle Victora Supyana už Spojené státy v současné situaci utrpěly určitou újmu na pověsti.

“Ale nebude to mít katastrofální důsledky pro americký finanční systém.” Protože role Spojených států v globálním finančním systému, v mezinárodních platebních transakcích a v mezinárodních rezervách je dominantní: podíl dolaru v rezervách je asi 60 procent, ve výpočtech – asi 40 procent,“ uvedl odborník.

Současná situace by však podle Malka Dudakova mohla proces dedolarizace urychlit.

„Stále více zemí pochopí, že USA s jejich politickou nestabilitou nelze věřit. Podíl dolaru na světovém obchodu a rezervách klesne, globální poptávka po cenných papírech amerického ministerstva financí klesne, USA se budou snažit financovat svůj dluh a zvýšit sociální a obranné výdaje,“ řekl.

PRO

PRÁVO RESPEKT ODBORNOST